

VITA A TERÁPIÁS, KONZULTÁCIÓS ÓRÁN TÖRTÉNŐ JEGYZETELÉSRŐL

Több mint egy évvel egy évvel ezelőtt a 29. évfolyam utolsó számában indítottuk útjára a jegyzetelésről szóló vitát Kiss Tibor Cece írásával. Eleinte könnyedén akadtak lelkes hozzászólók, majd nekünk kellett aktívan felkeresni a jelentkezőket. Ebben a számban Kiss Tibor Cece vitalezárója mellett szerkesztőként is pontot teszünk a jegyzetelésvita végére. Egyet kell értenünk a polémia indítójával, hogy egymással konfliktusos vélemények helyett inkább érdekes szempontok, egyéni élmények tárházát sikerült összeszednünk. A hozzászólásokat író kollégák között pedig voltak jegyzetelők és nem jegyzetelők is, illetve a jegyzetelés mögött húzódoó érvekben és ellenérvekben sem volt hiány – mégsem vitatkoztak a hozzászólást írók egymással, hanem mindenki udvariasan megmaradt a saját módszerének bemutatásánál. Talán azért is alakult ez így, mert a jegyzetelés dilemmája tulajdonképp a konkrét terápiai munka technikai és elméleti kérdéseit is feszegeti, a terápiai órán alkalmazott módszerek közötti különbségek lényegéhez is kapcsolódik – és mint ilyen, a módszerek közötti ellentéteket is kihangsúlyozza. Ezeket pedig azért nehéz ütköztetni, mert senki sem szívesen esne a módszertani sokféleség megkérdőjelezésének vádjá alá. Pedig talán az ellentétes nézőpontok felvállalása segíthette volna a termékeny vitát. Szerkesztőként elgondolkodunk azon, hogy mi hogyan tudtuk volna a vitakedvet növelni, és a tapasztalatainkat igyekszünk a folyóirat jövőbeli vitáiba beépíteni.

Barna Mária, Berger Noémi rovatvezetők

A VITA LEZÁRÁSA

Vitaindítóm megírásakor termékeny vitában reménykedtem – sajnos azzal az érzéssel zárom most a vitát, hogy a vita elmaradt. Hálátlanul hangozhat ez a kijelentés, és kicsit szégyellem is magam miatta, elvégre kilenc hozzászólás érkezett. És fontos elismerni, hogy valid és izgalmas szempontokkal gazdagították a témáról való gondolkodást – mint például a jogi, adatvédelmi aggályok, az idegen nyelven folytatott munka, módszerspecifikus szempontok (hipnoterápia, művészetterápiai csoport), illetve a képződéshez, publikáláshoz kapcsolódó esetdolgok, esettanulmányok követelményei. Érdekes volt a bepillantás a kollégák saját gyakorlatába.

Ugyanakkor az a – valószínűleg jelentős – réteg, amely a rendszeres órai jegyzetelést választja, kevésbé hallatott magáról, motívumairól. Brieger Katalin ide vonatkozó érvére, miszerint csalódnia kell a memóriájában, és illúzió az, hogy „a lényeg majd úgyis megmarad. Hát nem így történt, sokszor

fontos részletek vesztek el”, szeretnék reagálni. Kérdés nekem, hogy mi is „a lényeg”. Folyamatban gondolkodva én arra számítok, hogy „a lényeg” különböző öltözékekbe bújva újra és újra megjelenik, egy idő után nehéz lesz nem észrevenni (persze esetmegbeszélés, szupervízió fel tudja gyorsítani ezt a folyamatot). Másrészt azt is gondolom – mert ez a tapasztalatom –, hogy kontextusfüggően aktiválódnak emlékeink, olyan dolgok is eszembe szöktek egy-egy helyzetben jutni, amiket nem jegyzeteltem le az ülés után, és a helyzeten kívül valószínűleg nem is tudnám felidézni.

De persze valóban nem kizárható, hogy valami fontosat mégis elfelejttek. Ezzel kapcsolatban azt gondolom, hogy nem „egy esély van”, amit, ha elszalasztok, mindennek vége. Az ismétlés, a minitázat újra és újra elő fogja hozni ugyanannak a témának egy variációját. Sőt, Tarafás Laurával értek egyet, amennyiben a téves felidézés, a „hibázás” is

válhat egy nagyon hasznos motívummá a terápia vagy tanácsadás folyamatában.

Érdekes volt olvasni az ülés narratívájának alakulását leíró elemzést Schmelowszky-Forgách Anna, Bérdi Márk és Csáky-Pallavicini Zsófia hozzászólásában. Ez a kontextus nagyon fontos ahhoz, hogy vitaindítómban képviselt álláspontom érthető legyen. Az, hogy mi „lényeges” egy órából, nem egy „külső realitás”, kapcsolati reprezentációkról és reprezentációk reprezentációiról, rekonstrukciókról beszélünk.

Csáky-Pallavicini Krisztina szemléletes molnárkás hasonlata azt az érzést kelti, mintha nagyon kellene egyáltalán a jegyzetelés létjogosultsága mellett harcolni – írással nem volt olyan szándékom, hogy ezt megkérdőjelezzem. A lehetséges nyereségek-veszteségek mérlegelése után én továbbra is oda teszem a voksomat, hogy órán nem jegyzetelek, utána viszont igen.

Talán arról lenne még érdemes gondolkodni, mi nehezítheti a vitatkozást egy szaklap hasábjain, hiszen a Facebook különböző fórumain, például a Pszichológus csoportban egészen éles szembenállások tudnak kialakulni. Szemmel láthatóan van igény a vitára.

A nyomtatott folyóiratba ugyanakkor kevés hozzászólás érkezik, azok egy része is „direkt marketing”, közvetlen megkeresés eredménye. Vajon mi gátolja az intrinzik kezdeményező készséget? Mi korlátozza a szakmabelieket abban, hogy itt fejtsék ki és osszák meg véleményüket egy-egy olyan kérdésben, ami érinti őket, munkájukat, szemléletüket, gyakorlatukat?

Lehet, hogy ez már egy újabb vitaindító alapja: a Vita a vitáról.

Kiss Tibor Cece